

DE JODEN IN 'AMERSFOORT'

moest doen, saboteerde kennelijk. Kijk, hij vertikte het gewoon! Daar liep Berg al op hem toe, een schop volgde en Berg corrigeerde de richting van de slang. Maar de gevangene liet zich niet dwingen, hij spoot vóór de Joden en niet er op. Een dappere kerel! Berg er weer op af, nog eens schoppen, nog eens corrigeren van de richting, maar hardnekkig veranderde de spuit van richting. Vol bewondering stond ik te kijken naar deze ongelijke strijd. Berg werd wild van drift: met een stok vloog hij op de man af en sloeg er uit alle macht op los. Deze liet nu de slang los, zodat het water naar alle kanten siste. Berg moest terug, anders werd hij nat. De gevangene nam de slang weer op, maar Berg brulde: *'Liegen lassen und hier kommen!'* Overal stond nu vriend en vijand toe te kijken . . . De gevangene meldde zich in correcte houding met zijn muts in de hand. Onze beul wist niets anders te doen dan zijn morele overwinnaar met een geweldige snelheid aan te vallen en toe te brullen: *'Am Tor! Am Tor!'* De Jood liep de richting van de poort uit met Berg al schoppende achter zich aan. Bij de *Blockhut* werd hem echter door een *Blockführer* beentje gelicht; op de keien smakte hij neer. Langzaam krabbelde hij weer overeind, maar een schop deed hem opnieuw languit over de straat vliegen. Hij scheen niet meer op te kunnen staan, maar kroop op handen en voeten verder. Berg liep er omheen te draaien. Ze waren nu vlak bij de poort. Hoe zou hij het best zijn slachtoffer de genadeslag kunnen geven? Het was toch *'unerhört'* om een bevel van een dapper Germaan niet op te volgen! Bij de schildwacht aan de poort zakte de arme kerel door zijn ellebogen en bleef liggen. God zij dank, misschien kwam hij er nu goed af! De schildwacht kreeg van Berg opdracht om met zijn bajonet eens te prikken, want misschien was alles maar gesimuleerd. Nee, de schildwacht deed het niet goed, Berg zou het wel eens doen. Maar wat was dat? De schildwacht gaf het geweer niet uit handen! Berg vloekte en tierde, maar de schildwacht wees naar de hoofdwacht. Heerlijk was dat, weer verloor die dierlijke beul. Ondertussen was de gevangene weer verder gekropen. Net zou hij de hoek omslaan om zo *'am Tor'* te komen, of daar gaf Berg hem een formidabele schop. Het was net of de man van de grond opgetild werd. Het slachtoffer kwakte neer, maar hij bleef niet liggen. Langzaam maar zeker kwam hij overeind, of hij deze strijd niet wilde verliezen, maar nauwelijks stond hij of daar viel hij weer voorover. Het was te zwaar geweest.¹

★

Wij weten niet precies hoeveel Joden in Amersfoort om het leven zijn gekomen. Er zijn volgens het *Diensttagebuch* in november '42 vijf, in december zes z.g. *'auf der Flucht erschossen'*, d.w.z. vermoedelijk eenvoudig neergeknald.

¹ D. W. Folmer: *'Dagboek'*, p. 246.